

**ACADEMIA DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI
SECȚIA ȘTIINȚE ALE VIEȚII**

**Bd. Ștefan cel Mare 1
MD-2001, Chișinău, Republica Moldova
Tel/Fax: /373-22/ 21-02-05, 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com,
sectiamed@asm.md**

**ACADEMY OF SCIENCES
OF MOLDOVA
SECTION LIFE SCIENCES**

**Stefan cel Mare Ave., 1
MD-2001 Chisinau, Republic of Moldova
Tel/Fax: /373-22/ 21-02-05, 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com,
sectiamed@asm.md**

AVIZUL BIROULUI SECȚIEI ȘTIINȚE ALE VIEȚII A AȘM

asupra raportului științific din cadrul programului instituțional de cercetare pentru anii 2024–2027, etapa anului 2025, 200101 ” Crearea soiurilor și clonelor pomicele, viticole și legumicole, perfecționarea procedeelelor agrotehnice de cultivare și elaborarea tehnologiilor de producere a vinurilor din soiuri de struguri locale și produselor alimentare de ultima generație”, director de proiect: Dr. Victoria ADAJUC, Prioritatea II. Agricultură durabilă, securitate alimentară și siguranța alimentelor, IP „Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară”, perfectat în baza audierii raportului și a concluziilor experților confidențiali (Biroul Secției Științe ale Vieții Nr.4 din 25 februarie 2026)

1. Realizarea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect, etapa 2025

În etapa 2025, activitățile realizate corespund în mare măsură scopului și obiectivelor proiectului. Scopul principal pentru productivitate și sustenabilitate în domeniul horticulturii și tehnologii alimentare a fost atins prin trecerea de la evaluarea teoretică a fondului genetic la rezultate palpabile, precum omologarea și brevetarea (ex: păr PARIMAR, prun PERAAL). Obiectivul de modernizare a proceselor de multiplicare a fost realizat prin tehnici avansate de micropropagare *in vitro*, rezultând în peste 13.000 de butași viabili, asigurând astfel continuitatea bazei biologice. S-au validat protocoale de vinificație și producție alimentară care nu doar cresc calitatea, ci și siguranța (metoda HPLC pentru amine biogene), îndeplinind indicatorii de performanță tehnologică. Per ansamblu, obiectivele au fost atinse la nivel de cercetare-dezvoltare, cu necesitatea consolidării transferului în producție.

Obiecții: Totodată, la culturile de cartof și legume, rezultatele vizează preponderent doar etapa de evaluare și optimizare tehnologică, fără omologarea unor soiuri noi în 2025.

2. Diseminarea rezultatelor obținute (publicații, participări la conferințe cu rapoarte etc.)

Rezultatele subprogramului au fost diseminate pe multiple canale științifice și media: o monografie, 6 articole în reviste internaționale, 17 articole în reviste naționale, 11 lucrări și 15 teze de conferință, precum și 8 brevete de invenție. Cercetările au fost prezentate la conferințe internaționale și forumuri naționale („AgroCunoștințe”, OIV, EUROINVENT) prin rapoarte orale și postere, evidențiind inovații în ameliorarea viței-de-vie, vinificație și produse alimentare funcționale. Rezultatele au fost promovate și în mass-media (TV, radio, online).

Obiecții:

1. Lipsesc publicațiile în reviste internaționale cu Factor de Impact, ceea ce limitează vizibilitatea și recunoașterea internațională a cercetărilor și domeniul; 2. În lista de publicațiilor nu se regăsesc publicații pe domeniul legumiculturii – în pofida faptului că au fost prevăzute în obiective.

3. Valoarea socio-economică și impactul rezultatelor obținute (brevete de invenție, alte forme de proprietate intelectuală, materializarea rezultatelor, perspective de implementare etc.).

Rezultatele anului 2025 oferă soluții directe pentru provocările actuale ale Republicii Moldova: schimbările climatice (soiuri reziliente), securitatea alimentară (material săditor autohton) și competitivitatea economică (produse cu valoare adăugată înaltă). Acesta este indicatorul unde proiectul excelează, transformând cercetarea în "active economice". 8 obiecte protejate, inclusiv cereri de brevete pentru procedee inovatoare de fabricare a vinului spumant. Crearea plantațiilor-mamă de categoria Bază și Prebază. Acesta este un pas critic pentru independența sectorului pomicol/viticol față de importurile de material săditor. Reducerea costurilor prin optimizarea protecției fitosanitare (testarea a 21 produse) și valorificarea deșeurilor (tescovină) în produse de înaltă valoare (pulberi-sorbeați). Dezvoltarea alimentelor funcționale (iaurturi probiotice, snack-uri sănătoase) răspunde cererii consumatorilor pentru o dietă echilibrată, având un impact direct asupra sănătății publice. Elaborarea standardului SM 360:2002X și a instrucțiunilor tehnologice oferă industriei cadrul legal și tehnic pentru replicarea rezultatelor la scară industrială.

4. Implicarea tinerilor în proiect, pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat.

Participarea tinerilor în cadrul proiectului pentru anul 2025 a avut o pondere de 21,5 % din numărul total al executorilor. Din aceștia doar 8 cercetători au fost implicați în scrierea și publicarea lucrărilor științifice. În această perioadă au fost susținute două teze de doctor și o teză de doctor habilitat.

Punctajul mediu acordat: 26,1

Concluzii și recomandări:

Cercetările realizate de echipa INCAAMV în anul de referință a înregistrat rezultate importante pe direcțiile luate în studiu. Au fost evaluate numeroase soiuri și hibrizi, evidențiate elite promițătoare și depuse cereri de brevet, iar materialul săditor sănătos a fost asigurat prin micropropagare. Tehnologiile de microvinificație, protecție integrată și procesare alimentară au contribuit la creșterea calității și valorii adăugate a produselor, cu impact teoretic și aplicativ relevant pentru agricultura durabilă. Totuși, rămân în curs diseminarea rezultatelor pe domeniul legumiculturii. De asemenea, este necesară creșterea numărului de articole publicate în reviste cu factor de impact, inclusiv numărul total de lucrări științifice raportat la numărul total de cercetători științific implicați în proiect.

Se propune calificativul general: Foarte bine

Conducător al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Eva GUDUMAC

Conducător adjunct al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Ion TODERAȘ

Secretar Științific al Secției
Dr.

Gabriela ROMANCIUC